

Hillerød Stadion

Natura 2000 væsentlighedsvurdering

Sweco Danmark A/S Cvr nr. 48233511

<i>Projekt</i>	Opgradering af bane 2, Hillerød stadion
<i>Udarbejdet af</i>	Christine Rutving, Johan Poll og Sidsel Andersen
<i>Godkendt af</i>	Jacob Ingerslev

1	Baggrund	2
1.1	Formål og afgrænsning	2
1.2	Lovgrundlag	2
1.2.1	Krav om Natura 2000-væsentlighedsvurdering	3
1.2.2	Gunstig bevaringsstatus	3
1.3	Hvad er en væsentlig påvirkning	4
1.3.1	Bilag IV-arter	4
1.3.2	Metode og datagrundlag	4
2	Kort beskrivelse af projektet	5
3	Natura 2000-områder N133	7
3.1	Udpegningsgrundlag	11
3.2	Målsætninger for Natura 2000-område N133	12
3.3	Kortlagte habitatnaturtyper	14
3.4	Arter på udpegningsgrundlaget for habitatområderne H117 og H190	18
3.5	Arter på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet F109 21	21
4	Påvirkning af Natura 2000-udpegningsgrundlag	25
4.1	Naturtyper på udpegningsgrundlag	25
4.2	Arter på udpegningsgrundlag	26
	Bæk- og flodlampret (1096 og 1099)	26
	Vindelsnegle (1016 og 1014)	26
	Stor vandsalamander (1166)	26
	Stor kærguldsmed (1042)	26
	Grøn buxbaumia (1386)	26
4.3	Fugle på udpegningsgrundlag	26
	4.3.1 Anlægsfasen	26
	4.3.2 Driftsfasen	27
5	Flagermus (Bilag IV-arter)	28
5.1	Påvirkning af flagermus	29
6	Kumulative effekter	29
7	Konklusion	29
8	Referencer	30

1 Baggrund

1.1 Formål og afgrænsning

Jævnfør gældende habitatbekendtgørelsen (BEK nr. 1098 af 21/08/2023) (1) er der krav om, at myndigheder inden for deres respektive myndighedsområder skal vurdere, om en plan eller et projekt medfører en væsentlig påvirkning af de arter eller naturtyper, som nærliggende Natura 2000-områder er udpeget for at beskytte.

Hvis vurderingen viser, at planen eller projektet medfører en væsentlig påvirkning, skal der foretages en fuld konsekvensvurdering. Viser konsekvensvurderingen, at projektet kan skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte.

Et Natura 2000-områdes integritet defineres som den samlede sum af et områdets økologiske struktur, funktion og de økologiske processer i hele områdets udstrækning, som gør det muligt at opretholde de levesteder og bestande af arter, som området er udpeget for at beskytte. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte.

Væsentlighedsvurdering skal både vurdere om projektet i sig selv eller ved kumulative effekter i forbindelse med andre projekter har en væsentlig negativ påvirkning på Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag og integritet.

1.2 Lovgrundlag

Natura 2000 er et netværk af beskyttede naturområder i EU. Områderne skal beskytte og bevare naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Inden for de udpegede Natura 2000-områder gælder særlige retningslinjer for at behandle planer og projekter, herunder ansøgninger om tilladelse mv., der kan påvirke Natura 2000-områder. Natura 2000-områder er udpegede EU-habitatområder og/eller udpegede EU-fuglebeskyttelsesområder.

EU's habitatdirektiv (92/43/EF) og fuglebeskyttelsesdirektiv (2009/147/EF) udgør grundlaget for Natura 2000-beskyttelsen.

Habitatdirektivets formål er at beskytte arter og naturtyper, der er karakteristiske, truede, sårbare eller sjældne i EU, mens fuglebeskyttelsesdirektivet har til formål at bevare vilde fugle og deres levesteder.

Udover beskyttelsesbestemmelserne for arterne og naturtyperne på Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, forpligter de to direktiver medlemslandene til at varetage beskyttelseshensyn til alle vildtlevende fugle og bilag IV-arter i og uden for Natura 2000-områderne (Habitatvejledningen, 2020) (2).

I dansk lovgivning udgør habitatbekendtgørelsen (BEK nr. 1098 af 21/08/2023) (1) en væsentlig del af implementeringen af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet. Habitatbekendtgørelsen implementerer bl.a. de dele af habitatdirektivet, der vedrører beskyttelsen af Natura 2000-områder og af de såkaldte bilag IV-arter (Habitatvejledningen, 2020) (2).

1.2.1 Krav om Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Habitatbekendtgørelsen fastslår, at før der kan træffes afgørelse i medfør af de bestemmelser, der er nævnt i habitatbekendtgørelsens §7, f.eks. tilladelse til at dispensere fra naturbeskyttelseslovens §3, skal der foretages en vurdering af om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter (kumulative effekter), kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (Habitatbekendtgørelsen, 2021, § 6). En sådan foreløbig vurdering kaldes en Natura 2000-væsentlighedsvurdering. Hvis væsentlighedsvurderingen konkluderer, at det ikke kan afvises, at en plan eller et projekt kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der gennemføres en Natura 2000-konsekvensvurdering iht. habitatbekendtgørelsen. Kravet om væsentlighedsvurdering og konsekvensvurdering gælder også for planer og projekter udenfor et Natura 2000-område, hvis disse planer og projekter kan påvirke væsentligt ind i Natura 2000-området (Habitatbekendtgørelsen 2021, § 6).

Hvis Natura 2000-konsekvensvurderingen konkluderer, at det ikke kan afvises, at en plan eller et projekt påvirker et Natura 2000-område væsentligt, kan planen eller projektet som udgangspunkt ikke tillades.

Som udgangspunkt ligger ansvaret for beskyttelsen af et Natura 2000-område hos den myndighed, der har ansvaret for øvrige relevante regler for de planlagte tiltag i området. Pligten til at vurdere konsekvenserne for et Natura 2000-område følger denne myndighed.

1.2.2 Gunstig bevaringsstatus

Danmark har forpligtiget sig til at opretholde en "gunstig bevaringsstatus" for de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte (udpegningsgrundlaget). Præcist hvad en gunstig bevaringsstatus indebærer, er forskelligt for de enkelte arter og naturtyper, men begrebet er søgt præciseret og gjort målbart (se bl.a. Søgaard et al. 2005) (3).

For arterne gælder det at:

- projekter eller planer ikke må true de pågældende arter eller deres levesteder, dvs. at bestandene skal være stabile eller i fremgang,
- størrelsen af arternes naturlige udbredelsesområde/levested ikke må formindskes, men er uændrede/stigende, så levestedet er stort nok til at bevare bestandene på langt sigt.
- bestandsudviklingen viser, at en art vil opretholde en levedygtig bestand på langt sigt.

For naturtyperne gælder det at:

- arealet med den pågældende naturtype skal være stabilt eller stigende
- den særlige struktur og de særlige funktioner, som er nødvendige for at opretholde naturtypen findes såvel aktuelt som på langt sigt,
- bevaringsstatus er gunstig for karakteristiske arter i naturtyperne

1.3 Hvad er en væsentlig påvirkning

Væsentlighedsbegrebet skal fortolkes objektivt, men ses i forhold til de lokale natur- og miljøforhold, herunder baggrundsbelastningen i området. I vurderingen af, hvorvidt en plan eller et projekt påvirker et Natura 2000-område væsentligt, bør bevaringsmålsætningen i Natura 2000-planerne for de områder, der vurderes, sammenholdes med konkrete oplysninger om området, da et tiltag, der påvirker et område væsentligt, ikke nødvendigvis vil påvirke et andet område væsentligt (Habitatvejledningen, 2020). Forsigtighedsprincippet spiller desuden en central rolle ved vurdering af planer og projekter i både væsentlighedsvurderingen og konsekvensvurderingen.

Der er som udgangspunkt ikke tale om en væsentlig påvirkning af et Natura 2000-område, hvis:

- Påvirkningen skønnes at indebærer negative udsving i bestandstørrelser, der er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for den pågældende art eller naturtype.
- Den beskyttede naturtype eller art skønnes hurtigt og uden menneskelig indgriben at ville opnå den hidtidige tilstand eller en tilstand, der skønnes at svare til eller være bedre end den hidtidige tilstand inden for ca. et år. Midlertidige forringelser eller forstyrrelser i anlægsfasen, der ikke har efterfølgende konsekvenser for arterne og naturtyperne på Natura-2000 områdets udpegningsgrundlag, vurderes almindeligvis ikke som væsentlige påvirkninger (Habitatvejledningen, 2020) (2).

1.3.1 Bilag IV-arter

Alle EU's medlemslande er forpligtet til at sikre en streng beskyttelse af de dyr og planter, der er listet på habitatdirektivets bilag IV (de såkaldte bilag IV-arter). Beskyttelsen gælder overalt i det pågældende land, uanset om arterne forekommer indenfor eller udenfor et internationalt naturbeskyttelsesområde.

Projektets påvirkning på bilag IV-arter er ved aftale begrænset til at omhandle flagermus, og vil blive vurderet i sit selvstændige kapitel. Dog vil de bilag IV-arter, der tillige indgår på udpegningsgrundlaget for det Natura 2000-område, der indgår i væsentlighedsvurderingen, blive omtalt her.

1.3.2 Metode og datagrundlag

Væsentlighedsvurderingen er baseret på data fra Natura 2000-planer (2022-2027) (4), Natura 2000-basisanalyser, revideret udgave (2022-27) (5) samt tilgængelig viden fra databaserne bl.a. arter.dk, miljøGIS og naturdata.dk. Herfra er der desuden indhentet relevant viden om arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget.

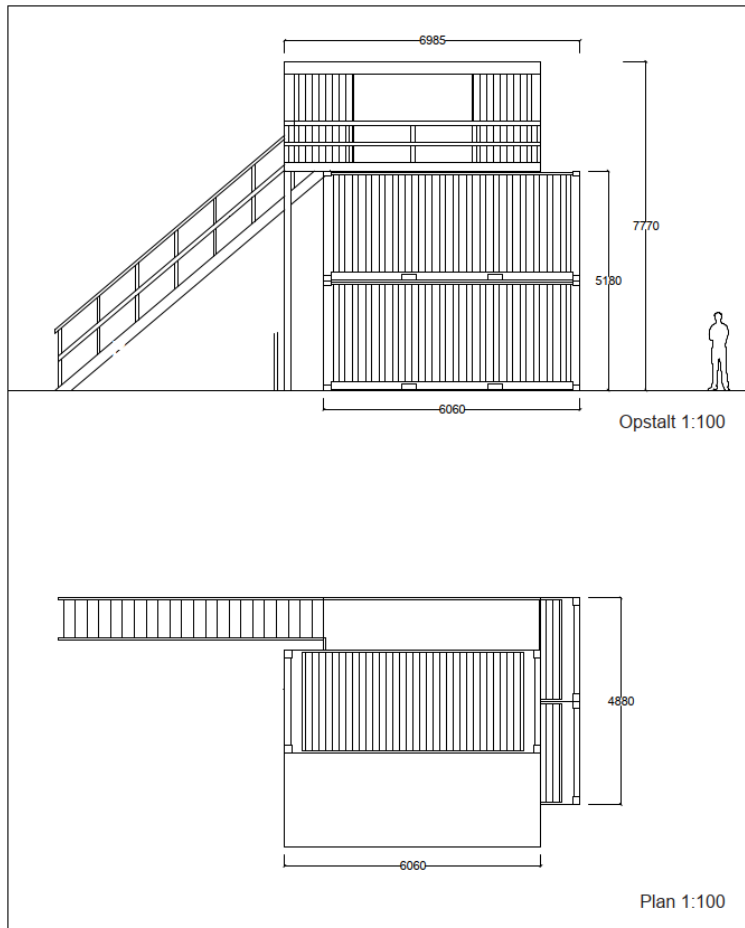
2 Kort beskrivelse af projektet

Hillerød Fodbold Elite vil forbedre forholdene på bane 1 på Hillerød Stadion. Da dette projekt er af længere varighed, ønskes mulighed for at afvikle hjemmekampe på bane 2 i en 3-årig periode. Der skal derfor ske en opgradering af bane 2, hvilket denne væsentlighedsvurdering omhandler. Opgraderingen består i etablering af et midlertidigt TV-tårn samt en tribune med plads til 800 tilskuere. Derudover vil der være plads til ca. 3000 stående tilskuere. Situationsplanen er illustreret på Figur 2-1.

Figur 2-1 Situationsplan 1:1250

Det midlertidige TV-tårn opbygges af containere i tre lag med en platform øverst. Denne konstruktion er valgt, da den hurtigt kan stilles op og pilles ned når bane 1 tages i brug. Plantegning over TV-tårnet kan ses i Figur 2-2. Tårnet vil blive placeret tæt ved midterlinjen.

Figur 2-2 Plantegning over det midlertidige TV-tårn der opstilles ved bane 2 på Hillerød stadion

Tribunen, som midlertidigt opstilles øst for bane 2, vil blive konstrueret således, at den kan flyttes til bane 1 når den er klar. Figur 2-3 viser et eksempel på typen af tribune der opstilles midlertidigt ved bane 2.

Figur 2-3 Eksempel på tribune af den type, som vil opstilles midlertidigt ved bane 2

Varigheden af de midlertidige konstruktioner forventes at være 3 år. Herefter vil TV-tårnet nedtages og tribunen vil blive flyttet til bane 1.

I vurdering af projektet, er det forudsat, at der ikke anvendes meget støjende arbejdsmetoder (f.eks. pilotering og ramning) og meget støvende anlægsarbejder.

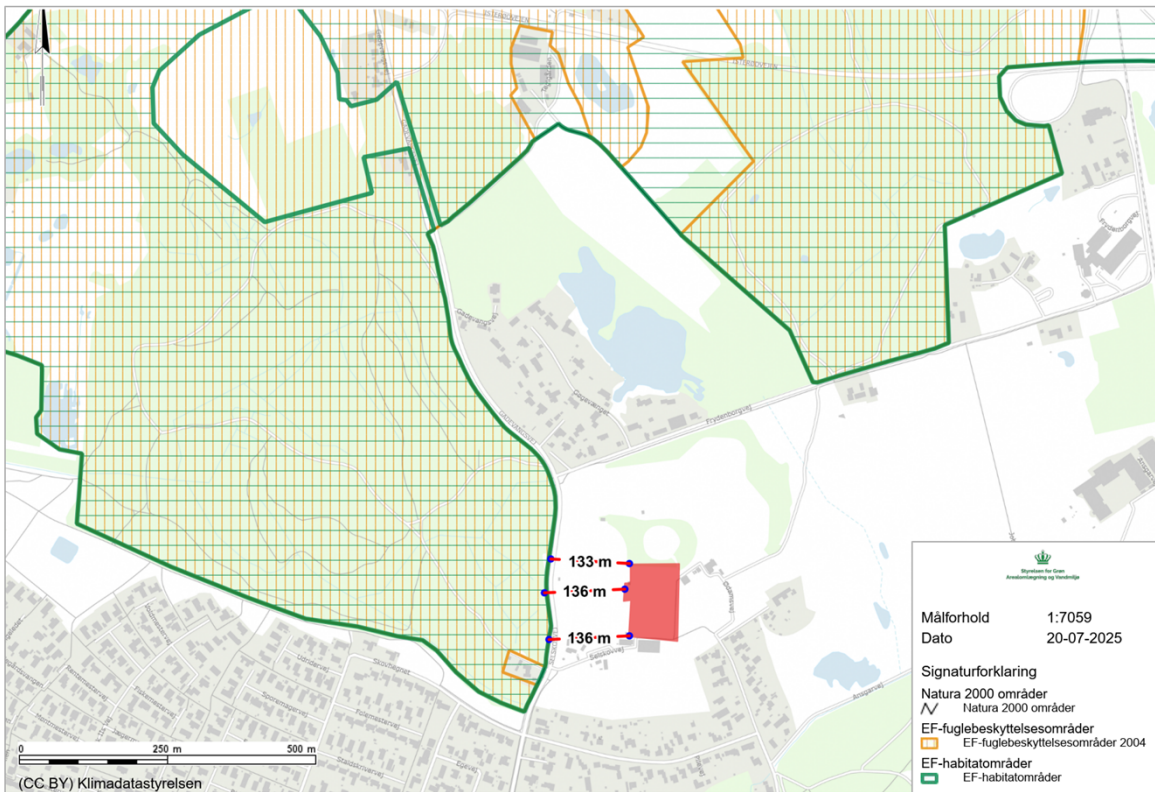
Afledning af regnvand fra tage er ikke beskrevet i projektet og indgår derfor ikke i vurderinger.

3 Natura 2000-områder N133

Det nærmeste Natura 2000-område til projektområdet er;

- N133 Gribskov, Esum Sø, Esum Å og Snævret Skov som består af habitatområderne H117 Gribskov og H190 Esum Sø, Esum Å og Snævret Skov og Fuglebeskyttelsesområde F108 Gribskov.

Natura 2000-området N133 er beliggende ca. 133-136 meter vest for projektområdet (Figur 3-1).

Figur 3-1 Afstand til natura 2000-område N133 fra projektområdet.

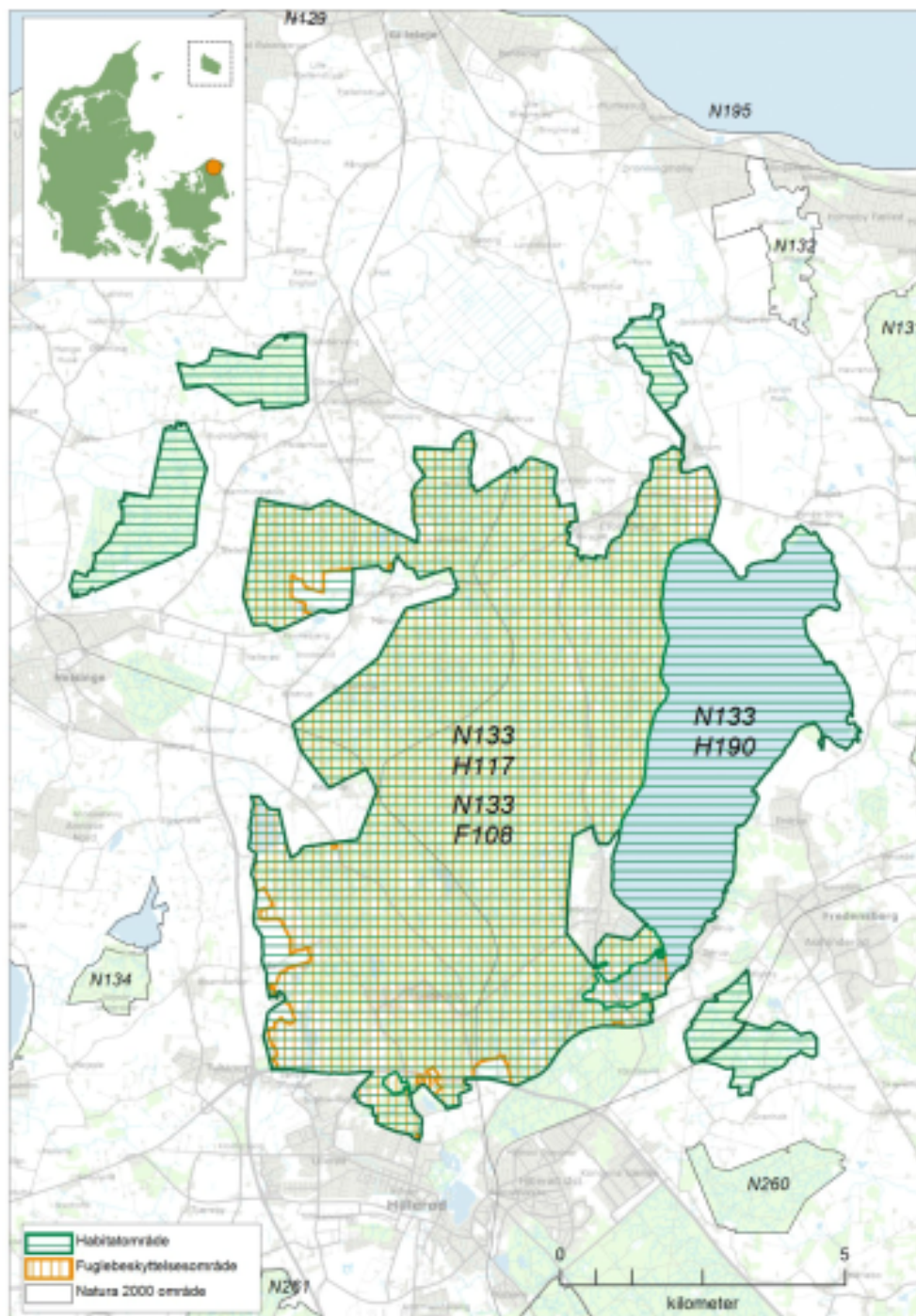
Natura 2000-området har et samlet areal på 8.751 ha, hvoraf de 1.792 ha er vandflade i søerne. Størstedelen af Natura 2000-området er statsejet under Miljø- og Fødevarerministeriet, i alt 7.039 ha, inkl. Gribskov og Esrum Sø. Natura 2000-området ligger i Fredensborg, Gribskov, Helsingør og Hillerød Kommuner og inden for vandområdedistrikt Sjælland (5).

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte skovtyper på både næringsrig, næringsfattig, våd og tør bund og fugle tilknyttet især skov. Området rummer over 5% af det samlede areal af naturtyperne bøg på mor og muld og ege-blandskov i den kontinentale biogeografiske region. I noget mindre omfang men dog stadig betydelige arealer rummer området bl.a. stilkege-krat, skovbevokset tørvemose, elle- askesump, rigkær, hængesæk og surt overdrev. En del søer og vandhuller i Gribskov er af den brunvandede type, men bl.a. den store Esrum Sø er en kalkholdig kransnålalge-sø, der også rummer karakteristiske arter for en næringsrig sø. Desuden har søen et rigt fugleliv bl.a. i Møllekrogen mod syd (5).

Området indeholder en del mere eller mindre næringsfattige og sure moser med bl.a. hængesæk, hvor stor kærguldsmed forekommer. På sur bund i området findes enkelte artsrige overdrev, og i kalkholdige områder desuden rigkær, væld og levesteder for bl.a. sumpvindelsnegl og skæv vindelsnegl. Flere steder i skoven, bl.a. langs diger, findes grøn buxbaumia (5).

Stor vandsalamander yngler i vandhuller i Strødam-reservatet og flere andre steder. I området yngler bl.a. sortspætte og hvepsevåge og fåtalligt også rød glente, rørhøg, havørn og fiskeørn. I skovlysninger og andre mere åbne naturområder desuden rødrygget tornskade og hedelærke (5).

Natura 2000-områdets vandløb og søer fordeler sig på to forskellige vandsystemer, nemlig Pøleå mod vest og Esum Ås mod øst. I nogle af de rene østlige vandløb lever fisken bæklampret (5).

Kortet viser afgrænsning af Natura 2000-område N133 Gribsskov, Esrum Sø, Esrum Å og Snævret Skov. Natura 2000-området består af habitatområde H117, H190 (vandret grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde F108 (lodret orange skravering).

Figur 3-2 Oversigtskort viser afgrænsningen af Natura 2000-område N133 Gribsskov, Esrum Sø, Esrum Å, og Snævret Skov. Natura 2000-området består af habitatområde H117 og H190 (vandret grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde F108 (lodret orange skravering). (5)

3.1 Udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områdets habitatområde H117 og H190 ses i Tabel 3-1 nedenfor:

Tabel 3-1 Udpegningsgrundlag for habitatområde H133. Udsnit fra Natura 2000-basisanalysen (5).

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 117		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Højmose* (7110)	Hængesæk (7140)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkege-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Grøn buxbaumia (1386)	Stor kærguldsmed (1042)
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Bæklampret (1096)	Stor vandsalamander (1166)
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 190		
Naturtyper:	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Sumpvindelsnegl (1016)	Bæklampret (1096)
	Flodlampret (1099)	Stor vandsalamander (1166)

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-21. Kalkoverdrev (6210) er ikke tilstede i habitatområde H117. Surt overdrev (6230) og bøg på mor (9110) er ikke tilstede i habitatområde H190. De nævnte naturtyper gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområderne F108 fremgår af Tabel 3-2:

Tabel 3-2 Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F108. Udsnit fra Natura 2000-basisanalysen (5).

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 108		
Fugle:	Havørn (Y)	Fiskeørn (Y)
	Rød glente (Y)	Rørhøg (Y)
	Hvæpsevåge (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Isfugl (Y)	Sortspætte (Y)
	Hedelærke (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Tabellen viser fugle på udpegningsgrundlaget. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

3.2 Målsætninger for Natura 2000-område N133

Som det fremgår af ovenstående afsnit, så skal projektets indflydelse vurderes op imod målsætningerne for det nærliggende Natura2000-område. Disse målsætninger fremgår af Natura 2000-planen for området, som der er indsat link til her:

- N133 [Rapport \(sgavmst.dk\)](http://sgavmst.dk)

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau, og fugle på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at sikre bestandsstørrelsen på nationalt niveau. Målet er, at;

- Områdets naturtyper indgår i et stort sammenhængende naturområde præget af Esrum Sø og store arealer af sø- og skovnaturtyper. Arealerne af bøg på muld (9130), bøg på mor (9110) og ege-blandskov (9160) er af nationalt betydelig størrelse. Ved interessekonflikt prioriteres hængesæk (7140) og højmose* (7110) over skovbevokset tørvemose* (91D0).
- Områdets levesteder for sortspætte og grøn buxbaumia sikres med et væsentligt indhold af ældre løv- og nåleskov med højt indhold af dødt ved.
- Områdets skovnaturtyper sikrer levesteder for hvæpsevåge og rummer indre skovbryn og lysåbne arealer, der kan udvikle sig til levesteder for rødrygget tornskade.
- Områdets sø- og vandløbsnaturtyper sikres en gunstig bevaringsstatus, således at området særligt mange levesteder for stor vandsalamander opretholdes, ligesom levesteder for flodlampret sikres. Ligeledes sikres søerne og omgivelserne som gode levesteder for havørn og den sjældne ynglefugl fiskeørn.
- Områdets naturtyper med stærkt ugunstig bevaringsstatus som surt overdrev* (6230), hængesæk (7140), kildevæld* (7220), rigkær (7230), elle- og askeskov* (91E0), skovbevokset tørvemose* (91D0) og den for Danmark særlige store forekomst af højmose* (7110) sikres, og forekomsterne søges øget og sammenkædet, hvor det er muligt. Ved interessekonflikt prioriteres at kildevæld er

lysåbne, med mindre en beskyttet tilstand skyldes en ældre bevoksning af træer.

- Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning samt gode spredningsmuligheder for naturtypernes karakteristiske og sjældne arter samt for arterne på udpegningsgrundlaget.
- Den økologiske integritet for området sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

De konkrete målsætninger bygger på grupperinger af naturtyper, habitatarter og fugle.

Generel

- Den samlede forekomst af naturtyper, arter- og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Terrestrisk habitatnatur

Der er kortlagt ca. 2.490 ha terrestriske habitatnaturtyper i området. Heraf er ca. 651 ha kategoriseret som naturtyper knyttet til overvejende vådbund og ca. 1.840 ha som naturtyper knyttet til overvejende tørbund.

- For naturtyper med et tilstandsvurderingssystem skal der fortsat være mindst 29 ha vådbundsnaturtyper og mindst 11 ha tørbundsnaturtyper i tilstandsklasse I-II. Naturtyper i klasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målet at bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Det betyder, at det samlede areal skal være mindst 2.401 ha. For de skovbevoksede naturtyper, skal andelen af store træer og dødt ved være stabil eller stigende. Skovnaturtyper sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.

Arter

- For arter med et tilstandsvurderingssystem er målet, at tilstanden og det samlede areal af levesteder i tilstandsklasse I-II er stabil eller i fremgang. Levesteder i tilstandsklasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- For arter uden et tilstandsvurderingssystem er målet, at bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Levestedernes tilstand (vurderet i form af forekomst og udbredelse) og det samlede areal skal være stabilt eller i fremgang.

Ynglefugle

- For mose- og rørskovsfugle er målet, at tilstanden og det samlede areal af levesteder i tilstandsklasse I-II er stabil eller i fremgang. Levestederne i tilstandsklasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I eller II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- For ynglefugle uden tilstandsvurderingssystem er målet, at de skal bidrage til at sikre og øge bestanden på nationalt niveau. Levestedernes samlede areal og tilstand (vurderet i form af forekomst og udbredelse) skal være stabil eller i fremgang.

Søer under 5 ha

- For søer under 5 ha i tilstandsklasse I-II er målet, at tilstanden skal være stabil eller i fremgang. Søer under 5 ha i tilstandsklasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Marine- og ferskvandsnaturtyper (undtagen søer under 5 ha)

- For søer over 5 ha og vandløb henvises til målsætningerne i vandområdeplanerne.

3.3 Kortlagte habitatnaturtyper

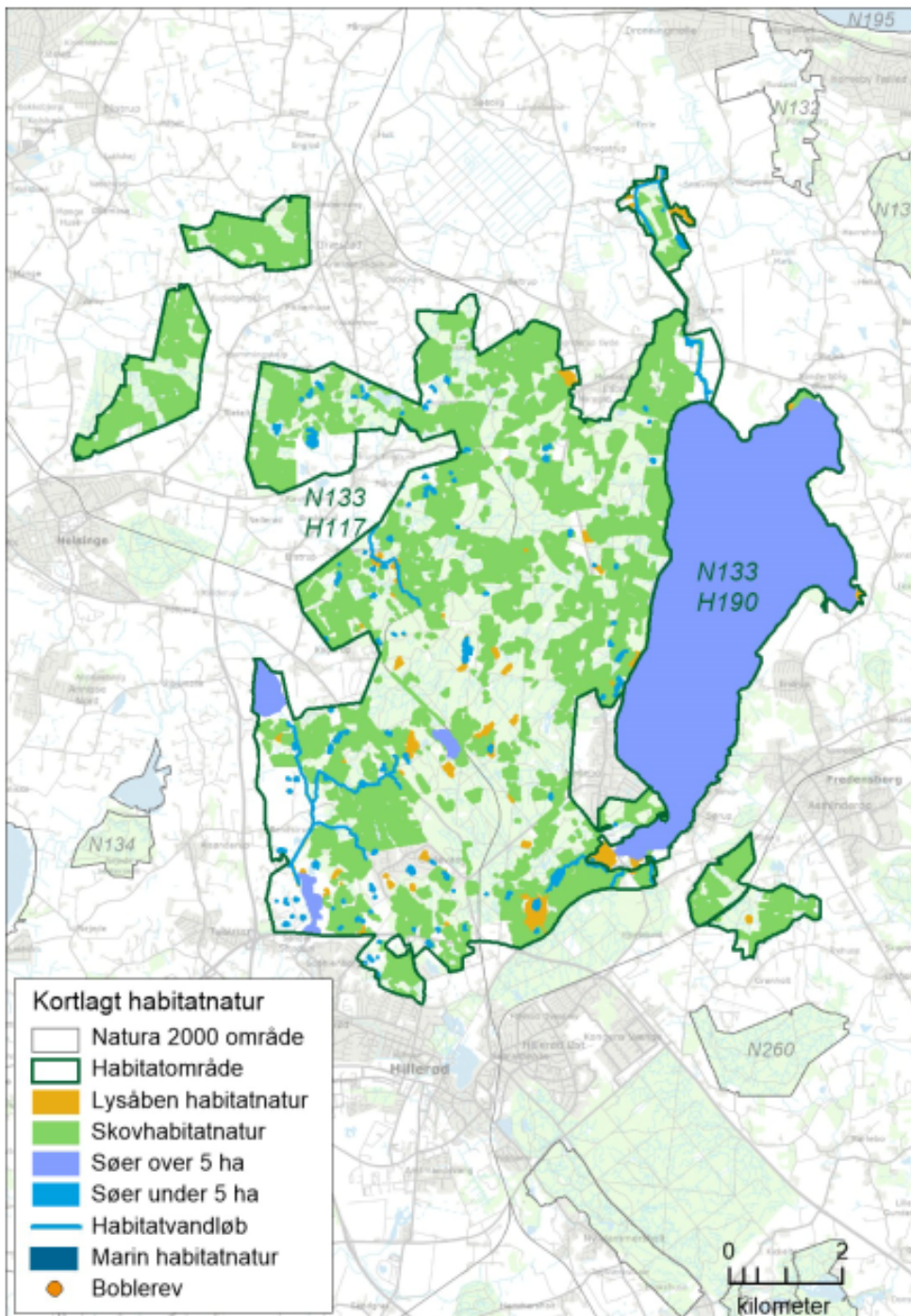
De kortlagte naturtyper for Natura 2000-området kan ses på Figur 3-3, for habitatområde H117 og H190.

Nedenfor vises der yderligere et nærmere udsnit af Natura 2000-områdets kortlagte naturtyper i nærheden af projektområdet – se Figur 3-4.

I Tabel 3-3 beskrives de naturtyper der ligger nærmest projektområdet, evt. potentielle trusler på naturtypen samt tilstandsvurderingen af naturtypen, inden for Natura 2000-området.

De kortlagte terrestriske naturtyper naturtilstand er vurderet og skraveret i farvekoder som viser tilstanden for den respektive naturtype. Tilstandsvurdering af naturtyper inddeles i fem klasser:

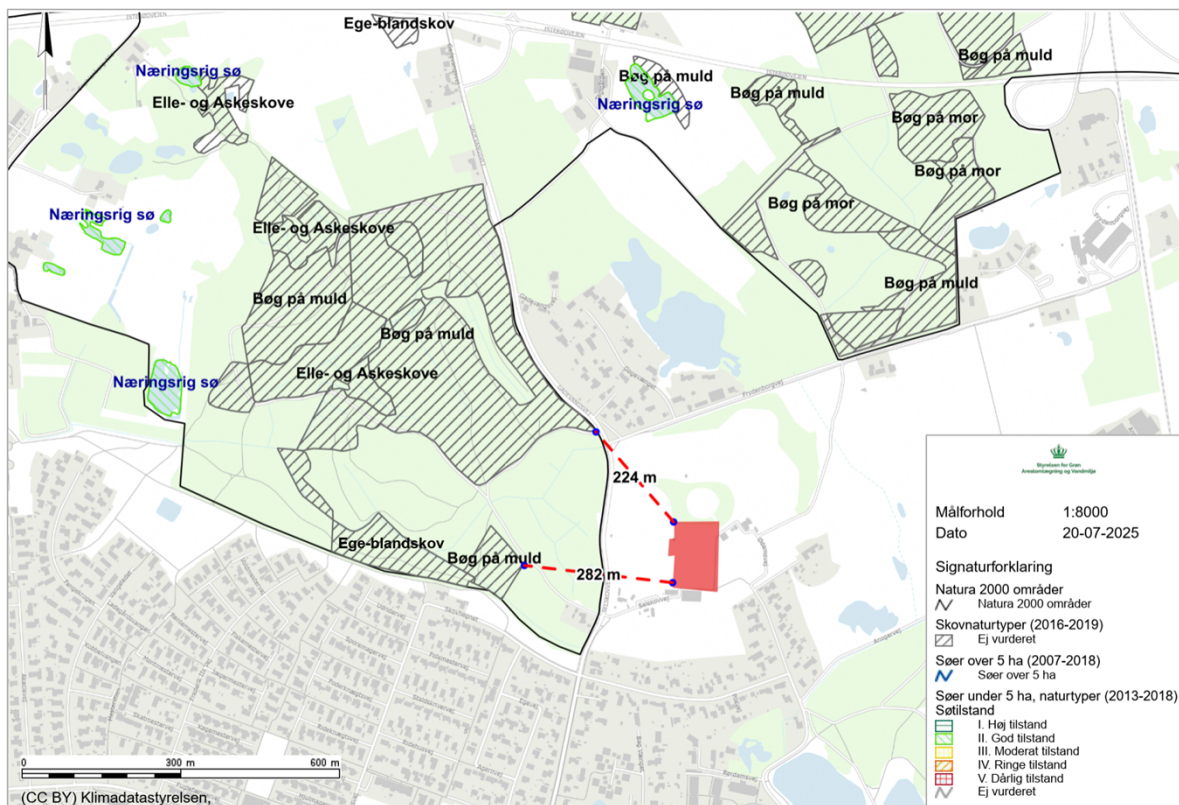
Mørkegrøn:	(I) Høj naturtilstand.
Lysegrøn:	(II) God naturtilstand.
Gul:	(III) Moderat naturtilstand.
Orange:	(IV) Ringe naturtilstand.
Rød:	(V) Dårlig naturtilstand.
Grå:	Ej vurderet.

Oversigtskort over Natura 2000-området. På kortet vises områdets kortlagte habitatnaturtyper. Der er en/to/flere søer over 5 ha i området. Naturtypen kendes ikke for alle søer over 5 ha, men alle er omfattet af vandområdeplanen.

Figur 3-3 Oversigtskort over Natura 2000-området og de kortlagte naturtyper indenfor habitatområde H117 og H190.

Nedenfor ses kortudsnit med de naturtyper samt deres tilstand og deres placering i forhold til projektområdet – se Figur 3-4.

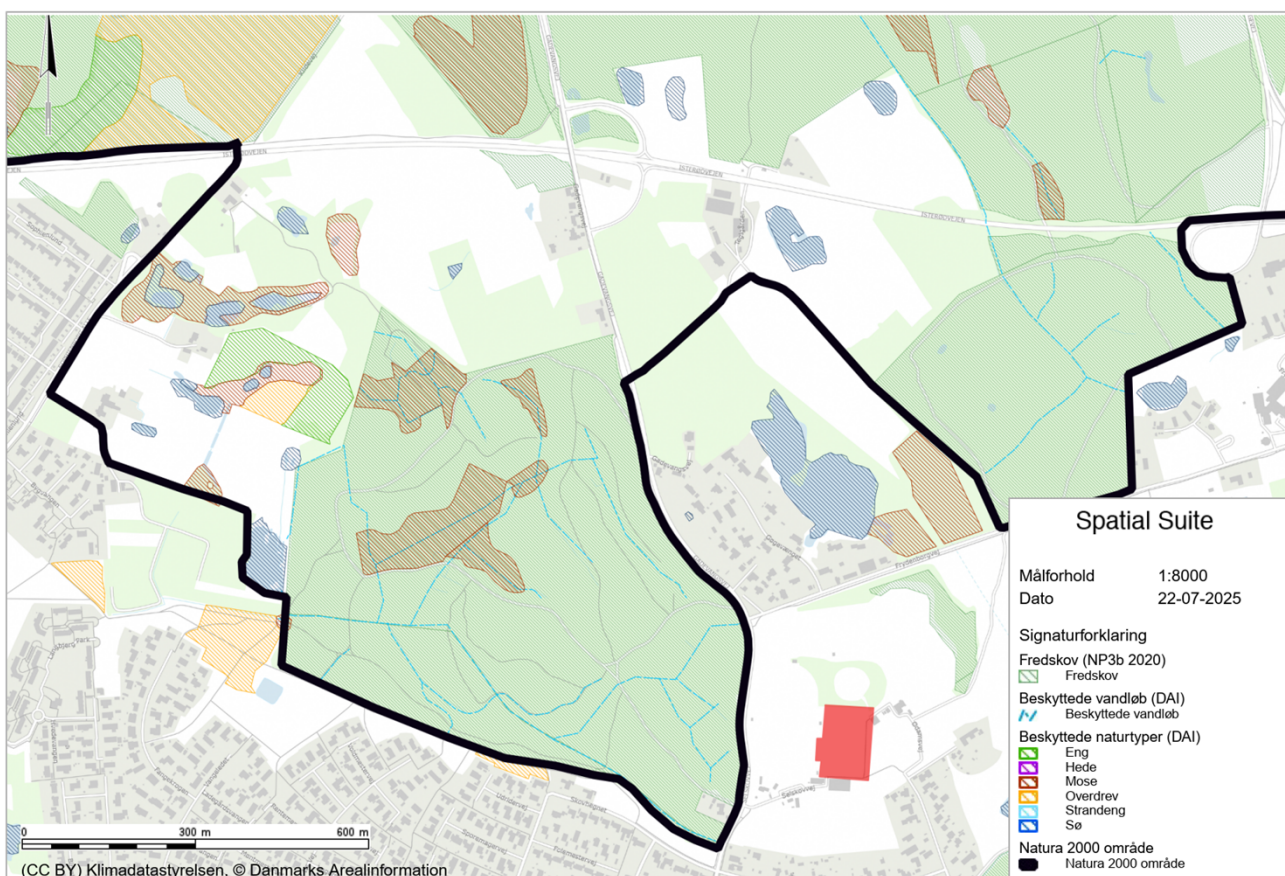
Figur 3-4 Oversigtskort over placering af kortlagte habitatnaturtyper, der ligger nærmest til projektområdet.

De kortlagte naturtyper, fra udpegningsgrundlaget, der ligger tættest på projektområdet gennemgås i Tabel 3-3. Yderligere vises der et kortudsnit med § 3 naturtyper samt fredskovsarealer indenfor Natura 2000-området, som overlapper med de kortlagte habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget.

Tabel 3-3 Kortlagte naturtyper indenfor Natura2000-området, der ligger nærmest projektområdet. Data for beskrivelse af naturtyper og tilstand er fundet fra Natura 2000-plan 2022-27 og Natura 2000- revideret basisanalyse. Afstand er målt (fugleflugt) via MiljøGIS. Kilde: (6) (5) (4).

Naturtype	Beskrivelse af naturtype	Tilstand	Afstand fra projektområdet
Bøg på muld (9130)	Tør naturtype, der er vidt udbredt med en stor variation i artsindhold, afhængig af jordbundens surhedsgrad og fugtighed. Skovtypen er den næst mest udbredte skovhabitatnaturtype og findes mere spredt rundt i området med en vis koncentration i den sydvestlige og nordøstlige del af Gribskov, Grønholt Vang og Valby Hegn. Strukturparametre for skovnaturtypen; - huller eller råd i stigning	2 stk. Ej vurderet	224 m nordvest 282 m vest

	<ul style="list-style-type: none"> - store træer stabilt - stående dødt ved stabilt - liggende dødt ved stigende - hydrologi underordnet. 		
Ege-blandskov (9160)	<p>Våd naturtype. Ege-blandskov (9160) er en variabel skovtype med eg og avnbøg på relativt kalkholdig, og ofte lidt vandlidende bund, der hindrer bøgen i at trives og ask i at dominere. Ege-blandskov (9160) findes spredt i området dog i mindre grad i Aggebo og Græsted Hegn. Der er kortlagt 274 ha.</p> <p>Strukturparametre for skovnaturtypen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - huller eller råd stigende - store træer stigende - stående dødt ved stabilt - liggende dødt ved stigende - hydrologi betydning grundet gamle grøfter. 	1 stk. Ej vurderet	378 m vest

Figur 3-5 5 Kortudsnit over de §3 naturtyper samt fredskov der ligger indenfor natura 2000-området, og som overlapper delvist med arealer med kortlagte naturtyper tættest på projektområdet.

3.4 Arter på udpegningsgrundlaget for habitatområderne H117 og H190

Nedenfor gennemgås kortlagte registreringer af arter samt kortlagte levesteder for udpegningsarter for habitatområderne H117 og H190.

De arter på udpegningsgrundlaget der desuden er bilag IV-arter, er: stor kærguldsmed og stor vandsalamander.

Tabel 3-4 Arterne er beskrevet vha. viden fra naturbasen og data fra Natura 2000-plan 2022-27-revideret basisanalyse. Afstand til levesteder og fund er på bedste vis målt ud fra kortlagte levesteder fra MiljøGIS til Natura 2000 samt registreret fund er fundet via arter.dk og naturdata.

Art	Forekomst	Biologi	Minimum afstand fra projektområde til Kortlagt Levested (KL) eller Fund (F)
Sumpvindelsnegl (1016)	Der er 5 fund af sumpvindelsnegl på 4 lokaliteter i området. Alle steder blev der fundet > 10 individer. Overvågningen har karakter af stikprøvevis undersøgelse af egnede steder på lokaliteterne. Antal fundne snegle udgør derfor ofte kun en lille del af det samlede antal på lokaliteten. Arten vurderes at være udbredt i området. Der vurderes ikke at være trusler mod artens fortsatte tilstedeværelse i området.	Sumpvindelsnegl lever på fugtige steder, især på kalkholdig eller kalkrig bund. Arten er 2-3 mm lang og findes på ældre og især visne blade fra lige over jord- eller vandoverfladen og opefter inde i bevoksninger eller tuer af høje star-arter og lignende planter.	2,9 km nordvest, og 4 km nordvest og nordøst (NOVANA) (F) 2,2 km nordøst (arter.dk) (F)
Skæv vindelsnegl (1014)	Der et enkelt fund af skæv vindelsnegl i området Toggerup Enghave, nord for Gadevang. Der fundet >10 individer, men dette er ikke et udtryk for lokalitetens samlede bestandstørrelse. Overvågningen har karakter af stikprøvevis undersøgelse af egnede steder på lokaliteterne. Antal fundne snegle udgør derfor ofte kun en lille del af det samlede antal på lokaliteten.	Skæv vindelsnegl lever på både tørre og fugtige steder. Arten er ca. 2 mm lang og kan forekomme i en række biotoper, fra fugtige enge, rigkær, starsumpe og strandvolde til mere tørre levesteder som overdrev, blandet løvskov, markhegn og stengærder. Den findes især på kalkholdig eller kalkrig bund. Arten lever på visne blade nær	4 km nord (NOVANA) (F) 4,3 km nord (Arter.dk) (F)

	<p>Arten vurderes at have en stabil forekomst, men dog ikke særlig udbredt.</p> <p>Der vurderes ikke at være trusler mod artens fortsatte tilstedeværelse i området.</p>	<p>jordoverfladen inde i tuer af græsser og star-arter samt i de små eller større lag af fugtige, visne blade, der fra tuerne strækker sig hen over terrænoverfladen.</p>	
Bæklampret (1096)	<p>Bæklampret er registreret 6 steder i hhv. Esrum å ved Snævret og Følstrup Bæk ved Stenholtsvang. Arten har været overvåget årligt frem til 2018 med flere gentagne fund på samme lokaliteter, men på flere forskellige strækninger af de to åer. De gentagne fund og flere nye fund af arten tyder på en stabil forekomst i området.</p> <p>Arten trives godt i flere af de små og middelstore vandløb i dette Natura 2000-område, og da artens krav til vandkvalitet, fouragering og gydning generelt er opfyldt, vurderes der at være gode forudsætninger for en stor og stabil bestand af bæklampret.</p> <p>Der vurderes ikke at være trusler for artens fortsatte og udbredte forekomst i områdets vandløb.</p>	<p>Bæklampret lever udelukkende i vandløb, og gennemfører hele sin livscyklus her, uden det parasitiske stadium, der kendes fra de to øvrige lampretter, der vandrer til havet, hvor de i en årrække lever som parasitter på andre fiskearter, inden de vender tilbage til vandløbene for at gyde. Artens beskedne krav til leve- og gydested er givetvis en del af forklaringen på artens forholdsvis store udbredelse i Danmark</p>	<p>3 km nordøst, og 3,5 km nordøst (NOVANA) (F)</p> <p>3,9 km nordøst (arter.dk) (F)</p>
Flodlampret (1099)	<p>Flodlampret er overvåget i området i perioden 2011-2018, og der er gjort et fund i 2014 i Esrum Å, syd for Dragstruplund, Snævret. Der foreligger generelt begrænset viden om artens eventuelle forekomst i området, men det kan ikke udelukkes, at den findes andre steder.</p>	<p>Flodlampret er en vandrefisk, der yngler i vandløb og vokser op i havet. Gydning sker i vandløb, hvor vandløbsbunden består af småsten og grus. De nyklækkede laver opholder sig på vandløbsstrækninger med blød bund, hvor de graver sig ned i bundsubstratet, hvor de lever af fint organisk materiale og alger. Flodlampretten er forholdsvis sjælden i Danmark, og er kun</p>	<p>13,5 km nord, ved Dragstruplund (NOVANA) (F)</p> <p>12 km nord (arter.dk - gammelt fund 1986) (F)</p>

		registreret i større antal ganske få steder.	
Stor vandsalamander (1166)	<p>Tidligere er arten fundet i 18 småsøer. Blandt findestederne indgår fire småsøer ved Strødam og tre i Harager Hegn. Desuden er stor vandsalamander i 2011-2012 set i yderligere 11 småsøer i området i forbindelse med kortlægningen af levesteder for den.</p> <p>Der er i den seneste overvågningsperiode i NOVANA-programmet (2017-2021) endnu ikke indsamlet overvågningsdata for stor vandsalamander i samtlige habitatområder, og som en konsekvens af dette mangler der i dette område opdateret viden om artens aktuelle forekomst. På trods af få fund vurderes den at være ganske udbredt inden for området.</p> <p>Der vurderes ikke at være umiddelbare trusler mod områdets bestand.</p>	<p>Stor vandsalamander yngler i vandhuller af varierende størrelse, og det er ikke ualmindeligt at finde den i vandhuller, der er mindre end 100 m². Arten er følsom overfor eutrofiering og overskygning af vandhullerne. Arten er også afhængig af rastelokaliteter i umiddelbar nærhed af vandhullerne, hvor der er gode skjulesteder. Rastestederne er oftest knyttet til skov og menneskeboliger. Individuer kan vandre op til 1 km fra ynglesteder.</p>	<p>830 m nord, 1,2 km nordvest og 1,3 km nordvest (KL)</p> <p>1,8 km nordvest (NOVANA) (F)</p> <p>1,4 km sydøst og nordvest, 1,7 km vest, 2 km nord</p> <p>(Arter.dk og Naturdata.dk) (F)</p>
Stor kærguldsmed (1042)	<p>Stor kærguldsmed er fundet i én sø, ved Hessede Mose sydøst for Mårum, i 2014. Her blev der fundet 2 voksne individer. Arten er blevet eftersøgt i 2017 på samme lokalitet uden fund. På baggrund af ét fund synes stor kærguldsmed ikke at have en stabil forekomst i området.</p> <p>Da der over tid er kommet flere egnede lokaliteter til pga. genskabelse af flere lavvandede søer i næringsfattige områder, vurderes der ikke at være trusler mod artens fortsatte tilstedeværelse i området.</p>	<p>Stor kærguldsmed foretrækker rene, næringsfattige eller svagt næringsrige stillestående søer, men findes også ved brunvandede skovsøer og ved gamle tørvegrave. Den foretrækker solrige levesteder med rig undervandsvegetation.</p> <p>Stor kærguldsmed er ikke stedfast og kan findes på forskellige egnede lokaliteter fra år til år, som området huser flere af.</p>	<p>8 km nord (NOVANA)(F)</p> <p>2,8 km nordøst og 4,4 km nord (Arter.dk og naturdata.dk) (F)</p>

<p>Grøn buxbaumia (1386)</p>	<p>Arten er fundet primært i Gribskovs centrale del, hvor den er fundet 15 lokaliteter (2017). Antallet af sporehuse optalt for hver lokalitet er noget forskellig fra ét sporehus til 27 sporehuse. Arten vurderes at findes udbredt i området. Grundet artens biologi og at den er svær at finde og dermed overvåge, vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke på nuværende tidspunkt er forhold, der truer voksestederne, og der for Gribskov er mange egnede voksesteder.</p>	<p>Grøn buxbaumia er i Danmark fortrinsvis fundet i skove med lang kontinuitet i den kontinentale region. Arten vokser overvejende på sur jordbund på gamle skovvejsskrænter og i tilknytning til aldrende granstubbe i ældre bøgeskov med indslag af rødgran eller ædelgran, eller i lysstillede områder i rød- og ædelgran-bevoksninger. Voksestederne er karakteriseret ved at være relativt fugtige og beskyttede mod udtørring fra sol og vind f.eks. på den nordvendte side af skovvejsskrænter. Bestandsstørrelsen opgøres ved optælling af antallet af sporehuse.</p>	<p>3,3 km nordøst, 4,4 km nordvest og 4,6 km nord + flere fund nord for disse (NOVANA)(F)</p> <p>3,2 km øst og nordøst, og 3,5 km nord (Arter.dk og naturdata.dk) (F)</p>
------------------------------	--	---	---

3.5 Arter på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet F109

Nedenfor gennemgås kortlagte registreringer af fugle samt kortlagte levesteder for udpegningsarter for fuglebeskyttelsesområdet F109.

Data til tabel for fuglearter er fundet fra Natura 2000-plan 2022-27 - Revideret basisanalyse, samt DOFbasen (7), Naturbasen (8), Naturdata.dk (9) og Arter.dk (10) samt MiljøGIS for Natura 2000-områderne (11).

Tabel 3-5 Fuglearter er beskrevet vha. viden fra DOF-basen, naturbasen og data fra Natura 2000-plan 2022-27- revideret basisanalyse. Afstand til levesteder er på bedste vis målt ud fra kortlagte levesteder fra MiljøGIS til Natura 2000. Registreret fund er fundet via arter.dk samt naturdata. Trækkende individer er ikke medtaget, eftersom arterne på udpegningsgrundlaget i høj grad trækker i højder som ikke påvirkes af projektet.

Fugleart	Arten i Danmark	Yngleperiode	Biologi	Minimum afstand fra projektområde til Kortlagt Levested (KL) og Fund (F)
Havørn (Y)	Individer både overvintre og yngler i Danmark.	Februar- Juli	<p>Oftest knyttet til lokaliteter med store åbne vandflader såsom søer og fjorde. Bygger oftest rede i høje træer, som kan bestå af både løv- og nåletræer.</p> <p>Overvejende standfugl, men ungfuglene kan trække langt både syd og nordpå.</p> <p>Arten forstyrres let og er lydfølsom i yngletiden.</p> <p>Bestandstendens: Stigende og udbredt i Danmark.</p>	<p>Overflyvende 1,4 km sydøst (F)</p> <p>Fouragerer i høj grad 2,5 km nordvestligt fra projektet ved Strødam Engsø (F). Yngler muligvis også her.</p>
Rød Glente (Y)	Individer både overvintrer og yngler i Danmark	April – Juli	<p>Lever i kulturlandskaber med åbne arealer og spredt skov, hvor den fouragerer. Reden anlægges oftest i høje træer nær åbne områder.</p> <p>Overvejende standfugl eller kortdistancetrækker.</p> <p>Arten kan være følsom overfor forstyrrelse nær reden, især i etableringsfasen.</p> <p>Bestandstendens: Stærkt stigende og i ekspansion i Danmark.</p>	<p>Overflyvende 800 meter øst for projektet (F)</p> <p>Fouragerer i høj grad 2,5 km nordvestligt fra projektet ved Strødam Engsø (F) Yngler muligvis også her.</p>
Hvepsevåge (Y)	Individer yngler i Danmark	Maj - August	<p>Yngler i større, uforstyrrede skovområder, især i løvskov. Reden bygges i høje træer og er ofte svært tilgængelig.</p> <p>Langdistancetrækker, der overvintre i Afrika.</p>	<p>Overflyvende svær at vurdere, eftersom arten trækker i store antal over Nordsjælland.</p> <p>Fouragerer i høj grad 2,5 km nordvestligt fra projektet ved Strødam Engsø (F)</p>

Fugleart	Arten i Danmark	Yngleperiode	Biologi	Minimum afstand fra projektområde til Kortlagt Levested (KL) og Fund (F)
			<p>Meget forstyrrelsesfølsom, især under redebygning og rugning.</p> <p>Bestandstendens: Stabil/faldende.</p>	<p>Yngler muligvis også her.</p>
Isfugl (Y)	Individer både yngler og overvintrer i Danmark	Marts - Juli	<p>Lever langs rene vandløb, søer og moser med lodrette brinker til redegravning. Meget afhængig af fiskeforekomst og åbent vand.</p> <p>Standfugl med kortere trækbevægelser i kolde vintre. Artens forekomst er meget fluktuerende i DK.</p> <p>Yngler i banker og er meget følsom overfor støj og forstyrrelser nær redeplads.</p> <p>Standfugl, men kan flytte sig i kolde vintre.</p> <p>Meget følsom for støj og forstyrrelse nær redepladsen, især i yngletiden.</p> <p>Bestandstendens: Fluktuerende.</p>	<p>Yngler/raster i høj grad 1,1 km sydøst for projektet i kanalerne omkring Frederiksborg Slot (F).</p>
Hedelærke (Y)	Individer yngler i Danmark	Marts - Juli	<p>Forekommer i åbne, tørre områder med lav vegetation såsom heder, skovlysninger og grusområder.</p> <p>Standfugl eller kortdistancetrækker.</p> <p>Meget sårbar over for menneskelig aktivitet og støj i yngletiden, da reden anlægges direkte på jorden.</p> <p>Bestandstendens: Stabil.</p>	<p>Arten forekommer spredt i Gribskov, men der er ingen kendte ynglelokaliteter nær projektområdet. Tætteste sporadiske registrering af arten er 1,5 km i sydøstlig retning (F).</p>
Fiskeørn (Y)	Individer yngler i Danmark	April – August	<p>Yngler ved større søer og moser, hvor der er god bestand af fisk. Bygger rede</p>	<p>Fouragerer i høj grad 2,5 km nordvestligt fra projektet ved Strødam Engso (F)</p>

Fugleart	Arten i Danmark	Yngleperiode	Biologi	Minimum afstand fra projektområde til Kortlagt Levested (KL) og Fund (F)
			<p>i høje, fritstående træer eller kunstige platforme.</p> <p>Langdistancetrækker, der overvintrer i Afrika.</p> <p>Meget sårbar over for forstyrrelse nær reden.</p> <p>Bestandstendens: Arten er lidt af en specialitet for Gribskov som er et af de meget få ynglesteder for arten i Danmark.</p>	<p>Yngler muligvis også her.</p>
Rørhøg (Y)	Individer yngler i Danmark	April – August	<p>Yngler i store sammenhængende rørskovene ved søer og fjorde. Reden anlægges skjult i tagrør.</p> <p>Langdistancetrækker, til stede fra april til august.</p> <p>Sårbar overfor forstyrrelser, især i randzoner af rørskovene.</p> <p>Bestandstendens: Stigende.</p>	<p>Kortlagt yngleområde ved Strødam Engsø 2,5 km nordvest fra projektet (KL)</p> <p>Registreret overflyvende 800 m i østlig retning (F).</p>
Plettet rørvagtel (Y)	Individer yngler i Danmark	Maj - August	<p>Yngler sjældent i Danmark i tætte rørskovene og fugtige enge med høj vandstand. Meget skjult levevis.</p> <p>Ankommer sent på foråret og er til stede i landet i kort tid.</p> <p>Ekstremt sårbar for forstyrrelser og habitatændringer.</p> <p>Bestandstendens: Meget fåtallig og stærkt fluktuerende.</p>	<p>3,6 km i nordøstlig retning er der kortlagt habitat (KL)</p> <p>Enkelt individ registreret 4 km væk (F)</p>
Sortspætte (Y)	Individer både yngler og overvintrer i Danmark	Februar - Juni	<p>Yngler hovedsageligt i uforstyrrede skove med store træer og dødt ved, hvor den selv hugger redehuller.</p>	<p>Sporadisk registreret 860 m i østlig retning i Selskov der grænser op til stadionet (F).</p>

07-29

Fugleart	Arten i Danmark	Yngleperiode	Biologi	Minimum afstand fra projektområde til Kortlagt Levested (KL) og Fund (F)
			<p>Standfugl og meget territorial året rundt.</p> <p>Forstyrrelsesfølsom ved redeplads, især i marts–juni.</p> <p>Bestandstendens: Stabil og stigende specielt i Nordsjælland.</p>	<p>Registreres meget 2,5 km væk i nordøstlig retning hvor den muligvis yngler (F).</p>
Rødrygget tornskade (Y)	Individer yngler i Danmark	Maj – August	<p>Yngler i lysåbne landskaber med tæt buskvegetation, f.eks. i hegn, krat og skovbryn.</p> <p>Langdistancetrækker, til stede fra maj til august.</p> <p>Moderat sårbar, undgår typisk områder med høj menneskelig aktivitet.</p> <p>Bestandstendens: Stabil.</p>	<p>Registreret sporadisk 800 m i østlig retning i Selskov der grænser op til stadionet (F).</p> <p>Registreres jævnligt højst sandsynligt som ynglefugl 3 km i nordøstlig retning (F).</p>

4 Påvirkning af Natura 2000-udpegningsgrundlag

Den midlertidige opsætning af tribune og TV-tårn vurderes at kunne medføre en kortvarig og lokal stigning i aktivitet og støjniveau i forhold til nuværende forhold. Anlægsarbejdet foregår på et eksisterende idrætsanlæg og indebærer ingen omfattende indgreb, terrænændringer eller rydning af vegetation. Der etableres ikke yderligere belysning i forbindelse med projektet, hvorfor lysgener for nærliggende naturtyper og arter ikke vurderes relevante.

Det forudsættes, at der ved opstilling af tribunen ikke laves større jordarbejder eller nedramning af fundament, der støver eller støjer.

4.1 Naturtyper på udpegningsgrundlag

Påvirkningen i anlægs- og driftsfasen vil for naturtyper være lokal. Den påvirkning, der strækker sig over det største område, vil være øget støj hvilket ikke vil påvirke naturtyperne.

Projektet vil dermed ikke, i hverken anlægs- eller driftsfase, påvirke naturtyper på udpegningsgrundlag for Natura 2000-område N133 væsentligt.

4.2 Arter på udpegningsgrundlag

Ingen af de arter der findes på udpegningsgrundlag, er fundet indenfor projektområdet.

Bæk- og flodlampret (1096 og 1099)

Arterne bæk- og flodlampret vil ikke påvirkes væsentligt i hverken anlægs- eller driftsfase, da der ikke er hydrologisk forbindelse til projektområdet. Der vil i anlægs- eller driftsfasen ikke være støvende aktiviteter, som kan påvirke miljøet i vandløbene, hvor de lever.

Vindelsnegle (1016 og 1014)

Vindelsneglene (skæv- og sump-) er ikke fundet indenfor projektområdet. De tætteste registreringer er gjort >2 km fra projektområdet.

På nuværende tidspunkt er der meget menneskelig aktivitet langs bane 2, hvor den midlertidige tribune skal opstilles. Forholdene er dermed ikke egnede til, at der kan udvikles vegetation, som vindelsneglene kan leve i. Vindelsneglene er heller ikke påvirket af støj og det kan derfor udelukkes, at der vil ske en væsentlig påvirkning af disse arter under hverken anlægs- eller driftsfasen.

Stor vandsalamander (1166)

Indenfor N133 er der kortlagt levested for stor vandsalamander omkring 800 m nord for projektområdet. Der findes desuden søer tættere på (dog udenfor N133), hvor det ikke kan udelukkes at arten også findes.

Projektområdet er i dag præget af menneskelig aktivitet, hvor beplantningen holdes nede. På ortofotos kan det ses, at dele af området hvor den midlertidige tribune skal opstilles, fungerer som en genvej for gående og græsset er trampet ned. Det vurderes derfor ikke, at området har værdi om muligt raste- eller fourageringssted for stor vandsalamander. Projektet vil derfor ikke, i hverken anlægs- eller driftsfasen, have væsentlig påvirkning på stor vandsalamander.

Stor kærguldsmed (1042)

Det tætteste fund af stor kærguldsmed i forhold til projektområdet er 2,8 km mod nordøst. Arten er typisk knyttet til søer, hvor de har deres larvestadie i vandet. Forstyrrelsen i området i anlægsfasen og den øgede forstyrrelse i forhold til nuværende tilstand, vurderes ikke at ville påvirke arten væsentligt.

Grøn buxbaumia (1386)

Arten er knyttet til skove og vurderes ikke at blive påvirket i hverken anlægs- eller driftsfasen.

4.3 Fugle på udpegningsgrundlag

4.3.1 Anlægsfasen

De mest forstyrrelsesfølsomme fuglearter på udpegningsgrundlaget er: havørn, fiskeørn, hvepsevåge, rød glente og rørhøg. De er alle store rovfugle som påvist påvirkes af menneskelig aktivitet (12) og fouragerer i høj grad ved Strødam Engsø, ca. 2,5 km nordvest for stadion. Deres eventuelle

redeplaceringer vurderes med god sandsynlighed at ligge i eller omkring dette område.

Området omkring Strødam Eng sø er i forvejen påvirket af motorvej og bymæssig bebyggelse, hvilket skaber en vis baggrundsstøj. Stadion ligger på stor afstand herfra (2,5 km) og i retning med yderligere barriereelementer (bebyggelse, vejstruktur). Anlægsaktiviteterne forventes derfor ikke at kunne opfattes eller påvirke fugleaktivitet ved Strødam Eng sø.

Derudover grænser stadion op til et skovområde, som er en del af Natura 2000-området. Her er der kun gjort få og sporadiske registreringer af bl.a. sortspætte og rødrygget tornskade, og intet tyder på faste territorier eller ynglende par. Grundet så få fund vurderes det, at denne del af skoven ikke udgør et væsentligt levested for nogle af arterne på udpegningsgrundlaget. En § 3-registreret mose findes ca. 650 meter fra projektområdet, men ingen af de udpegede fuglearter er afhængige af skovmoser. Anlægsarbejdet vurderes derfor ikke at have væsentlig negativ påvirkning for fuglene på udpegningsgrundlaget.

4.3.2 Driftsfasen

Driftsfasen indebærer kampaktivitet med op til ca. 4000 tilskuere (800 siddende samt ca. 3000 stående), typisk begrænset til enkelte ugentlige kampdage. Aktiviteten foregår udelukkende på et eksisterende stadionanlæg og er tidsbegrænset til 3 år, hvorefter anlægget fjernes. Der etableres ikke yderligere belysning, der forventes derfor ikke natlig påvirkning. Den primære potentielle forstyrrelseskilde er støj, men denne vurderes at være lokal og tidsmæssigt afgrænset.

Havørn (yngletid: februar-juli) forstyrres specielt under redebygning og rugning (13). Arten fouragerer i høj grad ved Strødam Eng sø og registreres jævnligt overflyvende. Da der ikke er tale om en ny aktivitet, men en forstærkelse af en eksisterende brug, og da aktiviteten ligger langt uden for artens kernehabitater, vurderes påvirkningen som ikke-væsentlig.

Fiskeørn (yngletid: april-august), som er en specialitet i Gribskov, er sårbar over for forstyrrelse nær reden (14). Arten fouragerer og yngler muligvis ved Strødam Eng sø. Da afstanden til stadion er betydelig, og artens levesteder ikke berøres, vurderes der ingen risiko for funktionel forstyrrelse. Den nuværende støj fra Hillerød motorvejens forlængelse og byudvikling tættere på redeområdet end stadionet er et væsentligt argument for, at det ikke forventes at påvirke fiskeørnen væsentligt.

Rød glente (yngletid: april-juli) og hvepsevåge (yngletid: maj-august) er registreret som fouragerende ved Strødam Eng sø. Begge arter er kendt for at kunne blive påvirket af menneskelig aktivitet. Da der ikke er kendte redepladser i umiddelbar nærhed, og Hillerød motorvejens forlængelse og byområder ligger tættere på levestedet end stadion, vurderes det, at stadion ikke udgør en forstyrrende faktor for disse arter.

Rørhøg (yngletid: april-august) yngler i rørskovene ved Strødam Eng sø. Arten er mest sårbar under yngel i randzoner. Stadion ligger langt fra egnede rørskovsområder, og da projektet ikke involverer habitatændringer, vurderes det, at aktiviteten ikke vil have negativ effekt på artens yngleforekomst.

Isfugl (yngletid: marts-juli) registreres ynglende og rastende i kanalerne omkring Frederiksborg Slot, ca. 1,1 km sydøst for projektområdet. Arten er meget følsom over for støj nær redepladsen, men da der er markant afstand og ingen egnede redemiljøer nær stadion, vurderes påvirkningen ikke at være væsentlig.

Hedelærke og plettet rørvagtel er begge arter, der ikke er registreret i nærheden af projektområdet. Plettet rørvagtel er desuden ekstremt sjælden og vurderes kun sporadisk at optræde i regionen (DOFbasen, 2024). Der er ingen kendte ynglelokaliteter nær stadion, og habitatforholdene vurderes ikke egnede.

Ved den nærliggende skov, som grænser op til stadion, er der i driftsfasen heller ikke forventning om negativ påvirkning. Der findes kun sporadiske registreringer af enkeltindivider og ikke tydelige faste territorier. Den skovlevende sortspætte og den mere åbent land-tilknyttede rødrygget tornskade er begge tidligere registreret, men uden tegn på fast tilknytning. Den årlige og tidsmæssigt afgrænsede kampaktivitet vurderes ikke at udgøre en forstyrrelse med konsekvens for eventuelle individer i skovområdet.

5 Flagermus (Bilag IV-arter)

Nedenfor gennemgås flagermus, der er de Bilag IV-arter, der er aftalt relevante for dette projekt. Alle danske flagermus er såkaldte Bilag IV-arter, da de er opført på Habitatdirektivets Bilag IV. Dette betyder, at projektet ikke må skade dyrene direkte ved drab, eller indirekte ved at skade arternes yngle- og rastesteder samt spredningskorridorer – se også afsnit 1.3.1.

Inden for de seneste 10 år er der, i en 2 km radius fra projektområdet, registreret følgende flagermusarter ([Arter.dk](https://arter.dk)):

- Dværgflagermus, 3 fund
- Brunflagermus, 2 fund
- Troldflagermus, 1 fund
- Flagermus sp, 1 fund
- Skimmelflagermus, 1 fund
- Vandflagermus, 1 fund
- Sydflagermus, 1 fund
- Brun langøre, 1 fund

Dværgflagermus er sandsynligvis Danmarks almindeligste flagermusart og knyttet til løvskov, og er en af de hyppigste arter i bygninger på lofter og lignende steder. Dværgflagermus jager primært langs træer, i skovbryn, haver og parker.

Brunflagermus er relativt almindelig og stærkt knyttet til løvskov. Brunflagermus jager højt over træer eller åbent land.

Troldflagermus er en af de mere almindelige flagermusarter i Danmark og er knyttet til ældre løvskov. Troldflagermus jager typisk i skoven og dens lysninger, men kan også jage i åbent land.

Skimmelflagermus er meget almindelig i Nordøstsjælland, men i resten af landet mere sporadisk forekommende. Den jager primært i bebyggelse og over søer, og tiltrækkes af insektsværmehal omkring kraftige lamper.

Vandflagermus er en af Danmarks almindeligste flagermusarter og jager primært over overfladen på søer og vandløb, men kan også jage over land.

Sydflagermus er også en af Danmarks almindelige flagermusarter og opholder sig i bygninger hele året. Sydflagermus jager langs træer, både i skov og enkeltstående, og er desuden kendt som en art, der i særlig grad tiltrækkes af de insekter, der samles omkring kraftige lamper.

Brun langøre findes spredt i hele landet og holder mest til i store bygninger. De kan dog også, mindre hyppigt, findes i hulheder i træer og fuglekasser. De jager tæt på vegetationen.

5.1 Påvirkning af flagermus

Indenfor projektområdet findes der ikke ældre træer, der kan anvendes til rast eller yngel af flagermus. Flagermus er ikke følsomme for almindelig støj, men for højfrekvent støj, som dækstøj fra tunge køretøjer med høj fart.

Det vurderes, at området sandsynligvis kan anvendes af flagermus til fødesøgning og at områdets egnethed kun påvirkes minimalt i anlægs- og driftsfasen.

Der opstilles ikke yderligere belysning end der allerede findes i området og anlæg og drift af de midlertidige faciliteter vil kun have en påvirkning i dagtimerne, hvor flagermusen ikke er aktiv. Det vurderes derfor, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af flagermus i hverken anlægs- eller driftsfasen.

6 Kumulative effekter

Der er ikke kendskab til andre projekter i nærheden som vil give kumulerende effekter.

7 Konklusion

Området omkring bane 2 ved Hillerød stadion er i dag anvendt til sportsaktiviteter og er dermed allerede forstyrret. Anlægsfasen, med opstilling af et midlertidigt TV-tårn samt opstilling af tribune, kan give en øget forstyrrelse. Forstyrrelsen er dog kortvarig og det forudsættes, at der ikke laves større jordarbejde eller nedramning af fundament, som ellers vil give anledning til støv- og støjgener. Anlægsfasen vurderes dermed ikke at have en væsentlig påvirkning på arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 133: Gribskov, Esrum Sø og Snævret Skov.

I driftsfasen vil projektet ikke medføre store ændringer i områdets forstyrrelse sammenlignet med nuværende situation. Driftsfasen vurderes derfor heller ikke at påvirke arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget væsentligt.

Flagermus, som er beskyttet af Habitatdirektivets Bilag IV, vurderes ikke at blive påvirket væsentligt af projektet hverken i anlægs- eller driftsfase, da forstyrrelserne vil foregå i dagtimerne.

8 Referencer

1. **Miljø- og Ligestillingsministeriet.** Retsinformation. *Habitatbekendtgørelsen - BEK nr 1098 af 21/08/2023.* [Online] 21. 08 2023. [Citeret: 16. 07 2025.] <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2023/1098>.
2. **Miljøstyrelsen.** Habitatvejledningen - Vejledning nr. 48. *Miljøstyrelsen.dk.* [Online] December 2020. [Citeret: 17. 06 2025.] <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2020/12/978-87-7038-248-9.pdf>.
3. **Miljøministeriet.** Kriterier for gunsting bevaringsstatus - Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet &-Faglig rapport fra DMU, nr. 457. *DMU.* [Online] 2005. [Citeret: 16. 07 2025.] https://www2.dmu.dk/1_viden/2_publicationer/3_fagrappporter/rapporter/fr457.pdf.
4. —. *Natura 2000-plan 2022-2027.* Miljøstyrelsen. s.l. : Miljøstyrelsen, 2023.
5. —. *Natura 2000 - basisanalyse 2022-2027 - Revideret udgave.* Miljøministeriet. s.l. : Miljøministeriet, 2021.
6. **Miljøstyrelsen.** MiljøGIS. *Natura 2000 planer 2022-27.* [Online] 20. Juli 2025. <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>.
7. **Forening, Dansk Ornitologisk.** DOFbasen - Danmarks Fugle. *Danmarks Fugle.* [Online] Juli 2025. <https://dofbasen.dk/danmarksfugle/>.
8. **Naturbasen.dk.** [Online] Juli 2025. <https://www.naturbasen.dk/>.
9. **Miljøportal, Danmarks. naturdata.dk. Søg artsfund.** [Online] Juli 2025. <https://naturdata.miljoportal.dk/advancedSearch>.
10. **Miljøstyrelsen. Arter.dk. Fund af arter.** [Online] Juli 2025. <https://arter.dk/landing-page>.
11. —. **MiljøGIS. Natura 2000 planer 2022-27.** [Online] Juli 2025. <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>.
12. **Bestandseffekter af menneskelige forstyrrelser af rovfugle.** Sunde, Peter. s.l. : Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift, 2023, Årg. 117.
13. **authority, Forest practices. Eagle Nest Management.** s.l. : Fauna technical note series.
14. **Naturstyrelsen. naturstyrelsen.dk.** [Online] [Citeret: 22. 07 2025.] <https://naturstyrelsen.dk/find-et-naturomraade/naturguider/hovedstaden-og-nordsjaelland/gribskov/dyr-og-planter/fiskeoern>.
15. **Miljøstyrelsen. Natura 2000- plan, 2022-27, Revideret Udgave. Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov.** s.l. : Miljøstyrelsen, 2021.